

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 13. De charitate Pastoris erga Deum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

172 *De Charitate Pastoris,*
res corrigit, virtutes inseret, servabit
innocentiam, & perpetuam tribuet
felicitatē *Beatus liquidē vir, qui timet*
Dominum, in mandatis ejus volet nimis:
gloria & divitia in domo ejus, & justitia
ejus manet in seculum seculi. Psal. III.

C A P U T XIII.

De Charitate Pastoris erga Deum.

I. **Q**UOD est sol inter sidera, inter
elementa ignis, aurum inter
metalla; hoc inter virtutes, est, cha-
ritas, omnium Regina. Hæc chari-
tas erga Deum, est virtus, quâ ipsum
non ob timorem pœnæ, nec ob spem
præmii; sed propter seipsum & ob
suam bonitatem diligimus: *Charitas*
ait S. Augustinus de morib. Eccles. c.
II. Est virtus conjungens nos Deo, quâ
ipsum diligimus, propter seipsum. Ipse
est motivum amoris: Fomes & in-
centivum ignis dilectionis est Bonum,
Deus autem est summum Bonum &
omne Bonum: Ego ostendam tibi o-
mne bonum. Exodi 33, 19. Ipse est
bonum memoriæ; quoniam est ejus
summa

summa tranquillitas: ipse est bonum
intellectus; quoniam universa veri-
tas: ipse bonum voluntatis; quo-
niam omnis ejus satietas: Si bonum
tuum reputas vitam: *in ipso vivimus
movemur & sumus*, Actor. 17, 28. Si
bonum tuum salutem existimas: *Do-
minus illuminatio & salus tua* Pl. 126.
qui factus est tibi in salutem: *Ipsè ho-
nor tuus, ipse divitia, & nihil est dulce,
nihil delectabile, nihil appetibile, quod
non in eo abundè possideas. Ipse est,
infinita & summa potentia, sapien-
tia, bonitas, sanctitas, justitia, pul-
chritudo dulcedo, & beatitudo: ipse
est infinitè supra omnem perfectio-
nem, excellentiam & magnitudi-
nem à mente creata conceptibilem,
elevatus, supra omnem potentiam,
omnem sapientiam, omnem intelle-
ctum, omnem lucem, omnem pul-
chritudinem, omnem sanctitatem, bo-
nitatem justitiam, beatitudinem &
gloriam. O quale objectum amoris!
quidnam esse potest dilectione nostrâ*

dignius? quid indignius, præ hoc infinito Bonitatis oceano, amari guttulam; arenulam orbi immenso præferri? ut tacitus præteream summa, maxima & infinita beneficia; quæ ex hoc benignitatis pelago in nos promanarunt.

II. Hunc Deum, hoc summum & omne Bonum, omnes Creaturæ rationales amandi capaces, diligere tenentur: *Dileges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Matth. 22. Præ reliquis tamen amplius & ad perfectiorem charitatem obligantur, animarum Pastores: quibus, in Apostolis suis Pastorum principibus, speciatim in Evangelio Christus mandavit: *Ut manerent in dilectione sua, sicut ipse in Patris sui dilectione manebat: cum eos jam non servos, sed amicos suos nuncupavit.* Joan. 15. ac proinde verum perfectumque amicitiaæ amorem, ab ipsis in se rependendum expetiit. Unde & cum Petro oves & agnos suos pascendos commissurus erat, antequam rogavit:

gavit: *Petre amas me? diligis me plus his?* Joan. 21. Et meritò sanè: cùm enim Pastores animarum, ex speciali præ aliis dilectione, ad ministerii sui honorem, ad curam animarum, ad dignitatem sublimissimã atque angelicis spiritibus denegatam, Sacramenta administrandi à peccatis absolven- di, corpus Christi consecrandi extulerit: eos præ aliis fidelibus, longè ardentiori amore, Deum complecti par est.

Quare, ut huic æquissima Dei voluntati, & obligationi suæ Pastor respondeat, hoc Domini præceptum pro viribus adimplere conetur: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua, Deut. 6. Ille, ut exponit S. Laurentius Justinianus in ligno vitæ de Char. cap. 9. ex toto corde diligit, qui eum sapienter diligit, totã animã diligit, qui illum dulciter diligit: totã virtute diligit, qui illum fortiter diligit.*

III. Diligat Pastor Deum *ex toto corde suo*, cor non partiendo, in ordinato amore creaturarum; sed ab omnibus creatis affectum abstrahat, eumque totum in Deum transferat, ita *diliget sapienter*: Examine igitur, num quid reperiatur in mundo, quod ejus amorem dividat; num erga rem aut personam ullam immodico affectu feratur: memineritque illius dicti Evangelici: *Qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus: & qui non odit Patrem & Matrem, & Fratrem & Sororem, adhuc autem & animam suam; non potest meus esse discipulus.* Id est, qui affectum suum ab illis non abstrahit, paratus omnia relinquere & separari ab omnibus, si divinus honor & amor id exigat: omnia etiam propria commoda, desideria, lucra, propriamque voluntatem abnegare, non potest meus esse discipulus, & perfectus Jesu Christi minister & servus.

IV. Diligat Deum *ex tota anima,*
id

id est, dulciter, tenerè, intimè, sum-
mè appretiativè, eum omnibus cha-
ris, velut, Patrem, Sponsum, Ami-
cum, præligendo & sine ulla com-
paratione præferendo, divitias, ho-
nores & voluptates mundi, ut quis-
quillas, & stercora, præ ipso, reputan-
do. Deinde ejus præcepta, consilia,
desideria, & omnia ea, quæ Deo pla-
cent, atque ad gloriam & gustum ejus
faciunt, pluris æstimando, quàm pro-
prium vitam, sanitatem, felicitatem;
omnes divitias, omnia commoda, o-
mnes dignitates & honores. Denique
tanquam in re dulcedine plenâ, assi-
duè se actibus amoris divini occupet,
nullum numerum, nullam mensuram
præscribendo; sed affectibus, suavissi-
mis, creberrimis & intèssimis indefi-
nenter se occupando: dum horas psal-
lit, dum preces fundit, dum sidera
spectat, dum hortum & prata peram-
bulat, dum sacramenta administrat;
sed præcipuè dum ad aram litat: cum
enim in hoc divinissimo Sacrificio

H s

ipse

ipse Christus Dominus, tanquam victimam charitatis, inter purissimi, flagrantissimique amoris sui flammam, tum super altari, tum in ipsius Sacerdotis ac Pastoris celebrantis pectore mysticè consumat, quomodo fieri potest, ut Pastor in sinu suo ignem illum divinum gestet, nec ullum ardorem persentiat, nisi cor glacie frigidissimâ congeletur?

V. Diligat Deum *ex tota virtute*, id est, *fortiter*: eumque amorem, strenuè laborando pro Dei gloria, & multa patièdo demonstrat: Ut verè queat cum Apostolo dicere, Rom. 8. *Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia? fames an nuditas? an persecutio, an periculum, an gladius?* Quantò minùs levis aliqua difficultas, contradictio aut repugnantia. Nihil est tam horridum, tamque tremendum, quod non superent, qui amore divino sunt incensi, ait S. Chrysostomus. Homil. 18. de amore Dei.

Hac verò dilectio, à Curatore animarum

marum

marum opere ipso est demonstranda. *Probatio siquidem dilectionis, exhibitio est operis*, inquit S. Gregorius, Hom. 30. in Evangelia. Si igitur Pastor explorare cupiat, num verè Deum diligat; examinet, num fideliter servet, 1. Divina præcepta. 2. Ecclesiæ. 3. Muneri suo annexa, 4. Ecclesiasticas, canonicasque sanctiones, circa habitum, tonsuram clericalem, bonorum Ecclesiasticorum dispensationem, residuum, aliâque à se, ex præscripto Ecclesiæ, observanda. Item an sollicitè devitet, quæ sacri canones præscribunt devitanda; ut, aleas, luxus, comædorum spectacula, choreas, symposia, tabernas, suspectas conversationes, negotiorum secularium procurationes, prava exempla, scandala, aliâque similia. Hæc enim omnia exigit à Pastore Deus: *Qui habet mandata mea & servat ea, ille est qui diligit me.* Joan. 15.

Nec solùm dilectionem Dei, observatione legum, verùm etiam, quo-

180 De charitate Pastoris
rumcunque operum Deo placenti-
um executione, ostendat: Nunquam
enim, amor Dei otiosus est, ait S. Grego-
rius Hom. 56. in Evangelia. Opera-
tur enim magna, si est: Si autem operari
renuit, amor non est. Imò ut docet S.
Thomas opusc. 61. Divinus ille amor
operatur magna & reputat parva, ope-
ratur multa & reputat pauca: opera-
tur diu & reputat breve. Atque hoc est
diligere fortiter:

VI. Media obtinendæ charitatis
divinæ, sunt sequentia.

1. Medium est cognitio Dei clara
& illustris: Nosse enim te, consummata
justitia est, & scire justitiam & virtutem
tuam, radix est immortalitatis. Sap. 15.
Ex hac cognitione sublimi & eximia
velut ex luce calor, ex vita motus,
ex visione pulchri, amor nascitur,
ita ex ea, amor Dei, contem-
ptus mundi, omnis justitia & perfe-
ctio exoritur. Ob hoc enim ait S. Au-
gustinus in soliloquiis c. 1. Non te di-
ligit anima mea, Domine, si te non dili-
git,

git, quia te non cognoscit. Ignoti nulla
cupido. Hanc autem cognitionem
illustrem obtinebis identidem suspi-
rando & petendo: *Noverim me, no-
verim te*: 2. meditando de Deo, ejus-
que infinitis attributis & perfectioni-
bus ex P. de ponte l. 6. medit. aliisve.
3. Libros legendo. v. g. Lessium de at-
tributis divinis: de 50. nominibus
Dei: Saint jure de cognitione & a-
more Dei & similes.

2. Medium est plurimos elicere a-
ctus & affectus amoris, eosq; tanquam
ignita jacula, suspirando & amando
in Deum ejaculari, nunc desiderando,
nunc complacendo, nunc summè ap-
preiando, nunc gaudendo, nunc of-
ferendo, nunc congratulando, nunc
laudando, nunc resignando; ejusmo-
di affectuum specimina vide in 2. p.
hujus Libri in præparatione secunda
post sacrum. Per frequentatos actus,
nascitur habitus, seu virtus chari-
tatis.

3. Medium, cum affectibus inter-

nis opera externa charitatis erga Deum & proximum conjungendo, de quibus paulò antè diximus. Disponit ac præit, imò & charitatem comitatur & sequitur, chorus aliarum virtutum : ut sunt puritas conscientia, humilitas, patientia, fides, spes, timor, religio, aliæque de quibus partim jam dictum, partim paulò post dicetur, & quæ tanquam pedisequæ charitatem veluti Reginam suam, tum præeunt, tum subsequuntur.

C A P U T XIV.

De Charitate Pastoris erga Proximum.

Charitas erga proximum est virtus, quâ omnes proximos tum amicos, tum inimicos diligimus propter Deum. Diligere autem propter Deum, nihil est aliud, quàm amare illos, quatenus participant in se aliquid Dei, & amare illos, ut in Deo sunt, & ut bona gratiæ & gloriæ adipiscantur; & quia Deus vult ac præcipit, ut eos amore prosequamur.

I. Præ-